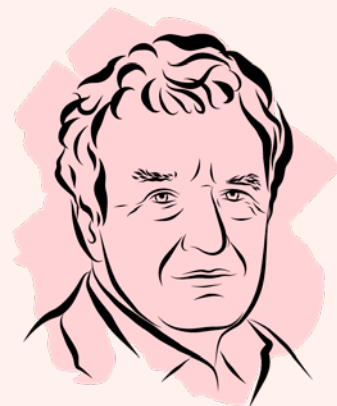


De vieze en pijnlijke achterkant van uw gouden sieraden



Goud glimt ja, maar daar is dan ook alles mee gezegd. Goud is milieuvervuiling, goud is kappen van het regenwoud, goud is uitbuiting van de allerarmsten. Het chemisch symbool voor goud is Au. Inderdaad, goud doet pijn. Goud is oorlog, goud is genocide.

In Sudan worden christelijke Afrikanen afgeslacht door Arabische bendes. Dezelfde media die vooropliepen om Gaza tot genocide te bestempelen, durven niet op te schrijven dat het in Sudan wel om een heuse genocide gaat en deze islamitisch van aard is. De ellende speelt zich af in westelijk Sudan, waar goudmijnen zijn. Islamitische rebellen smokkelen het gele goud naar de Arabische wereld via dezelfde route waarlangs ze vroeger zwarte slaven naar die landen transporteerden.

De achterkant van goud is groezelig en smoezelig en smerig. Goud haalt het slechtste in mensen naar boven. In Auschwitz moesten Joodse gevangenen (het *Sonderkommando*) de gaskamer in om de vermoorde Joden van hun gouden tanden en kieren te ontdoen.

Goud kan slechts worden gewonnen met behulp van uiterst toxische substanties als cyanide en kwik. In Californië heeft de vondst van goud in de negentiende eeuw geleid tot enorme milieuschade, volksverhuizingen (de *Gold Rush*) en de dood van zo'n honderdduizend indianen. In het binnenland van Suriname, daar waar geen toerist komt en ook bijna geen Surinamer (die wonen bovenal op een flinterdunne kuststrook), wordt goud gewonnen met kwik. Correspondent Nina Jurna maakte diverse schokkende reportages voor tv en *NRC* over de vervuiling en verwoesting van het Surinaamse oerwoud.

In het Leidse Wereldmuseum was tot drie weken geleden de kleine maar o zo fraaie tentoonstelling *In de ban van goud*. Daar hingen onder meer foto's die de Braziliaanse fotograaf Sebastião Salgado in de jaren tachtig maakte van de Serra Pelada-goudmijn in zijn vaderland. Ik was er met golfvrienden, merkte dat die foto's als klitten in mijn hoofd zaten en ben dus met mijn vrouw teruggegaan om ze nog eens te bekijken.

Het is vreselijk. Als je hiernaar kijkt, kun je eigenlijk met goed fatsoen geen goud meer dragen. Zo ziet de hel eruit. Dit doen mensen elkaar aan, omdat ze goud om hun vingers, polsen dan wel nek willen. *Move over Mordor* (uit *Lord of the Rings*). Ook Jeroen Bosch en Dantes *Inferno* verschrompelen bij de foto's van Salgado.

Salgado is opgeleid als econoom en dat klinkt door wanneer je hem hoort over de onmenselijke omstandigheden in de Braziliaanse goudmijnen. 'Wat is het met een saai geel metaal dat mensen ertoe brengt om hun huizen te verlaten, om alles wat ze hebben te verkopen en een continent te doorkruisen en hun leven, hun lijf en hun ledematen te riskeren voor een droom?'

Dat we goud waardevast noemen, hebben we een paar duizend jaar geleden afgesproken omdat het niet oxideert. Maar er zijn meer metalen met die eigenschap. We zouden tegenwoordig dan ook best die oeroude afspraak kunnen herzien en afspreken dat goud geen teken van rijkdom meer is, maar een gebrek aan compassie met de medemens en het milieu.

Goud dragen is als cocaïne snuiven. Het lijkt leuk maar je draagt bij aan een internationaal crimineel netwerk. En laten we wel zijn, goud is ordinair. Zigeuners dragen het, rappers (bling bling), *nouveau riche*.

Toen ik net bij dit weekblad zat, een eeuwigheid geleden alweer, in 1986, maakte ik een artikel over mr. Pieter van Vollenhoven die een wetenschapscentrum in pretpark De Efteling wilde. In dat stuk stond: 'Van Vollenhoven, goud om de polsen, komt er graag voor uit een man van de wereld te zijn.' Ogenblikkelijk nadat het blad uitkwam, belde de heer Van Vollenhoven me thuis op. Hij zei niet 'met Van Vollenhoven' maar 'met Apeldoorn'. Van het gesprek herinner ik me weinig, wel de vraag: 'U houdt niet zo van goud, hè, meneer Rozendaal?'

Inderdaad, ik houd niet zo van goud. Tegenwoordig vooral vanwege de pijn die *aurum* veroorzaakt. Dus heb ik een oplossing bedacht. Als De Nederlandsche Bank nou eens stopt met die goudvoorraad. Dat zou nog eens een signaal zijn naar de rest van de wereld. In plaats van goud zou De Nederlandsche Bank dan voor een ander glimmend en waardevast materiaal kunnen kiezen. Titanium of voor mijn part roestvrij staal.

Alles beter dan dat waardenloze goud.

**Goud is als cocaïne
snuiven: het lijkt leuk
maar creëert ellende**